

ԳԻՏԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՏԻՐԱՆԻ ՄԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴՈԿՏՈՐ

Սշխատավայրի հասցեն
ՀՀ, Երևան, 0025,
Չարենցի 15
հեռ. (374 10) 55 67 97
ֆաքս (374 10) 55 68 96
E-mail: hmarutyan@yahoo.com, harutyunmarutyan@gmail.com

Տան հասցեն
ՀՀ, Երևան, 0014,
Ազատության 14, բն. 21
հեռ. (374 10) 23 03 65,
(374 91) 65 86 76

ԾՆՎԵԼ Է. 30 սեպտեմբերի, 1956 թ.

ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԸ. Ամուսնացած, երկու երեխա

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ.

1963-1973 Երևանի թիվ 114 անգլիական թեքումով դպրոց

1973-1978 Երևանի պետական համալսարան,
պատմության ֆակուլտետ, ազգագրություն

1980-1983 ՄՍՀՄ ԳԱ Ազգագրության ինստիտուտ (Մոսկվա),
արտադրությունից կտրված ասպիրանտուրա,
պատմական գիտությունների թեկնածու (Մոսկվա, 1984),
ազգագրություն

ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Ար-
դիականության ազգաբանության բաժին, գլխավոր գիտաշ-
խատող

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԲՆԱԳԱՎԱՌՆԵՐԸ.

Ցեղասպանության հիշողություն և ազգային ինքնություն,
Կոլեկտիվ և պատմական հիշողություն,
Պատկերագրություն,
Ժամանակակից ազգային շարժումներ և ազգային ինքնու-
թյուն (Ղարաբաղյան շարժում),
Բախումնաբանություն,
Աղքատության խնդիրներ,
Հայոց ենթաէթնիկ խմբեր,
Հայ ավանդական մշակույթ (բնակավայր, բնակելի տներ,
կահույք, արհեստներ),
Էթնիկ պատմության հարցեր

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ.

1978-1979 1983-1984	Բաժնի վարիչ, Հայաստանի ազգագրության պետական թանգարան
1984-մինչ օրս	Կրտսեր, ավագ (1989 թ.-ից), առաջատար (2008 թ.-ից), գլխավոր (2017 թ.-ից) գիտաշխատող, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Արդիականության ազգաբանության բաժին (2005 թ.-ից)
1989-1993	Գիտական խորհրդատու, Հայաստանի ազգագրության պետական թանգարան
1991-2013	Հրավիրյալ դասախոս, ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետի հնագիտության և ազգագրության ամբիոն
2000, սեպտ. – 2002, դեկտ.	Մշակույթի հարցերով խորհրդատու, «Մշակութային ժառանգության նախաձեռնության համար» ծրագիր (Համաշխարհային բանկի դրամաշնորհ ՀՀ կառավարությանը), «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամ
2007, մարտ – 2009, օգոստոս	Ծրագրի ղեկավար, «Հայագիտական կենտրոնի» (2008 թ. հունվարից) ղեկավար, փորձագետ (2009 թ. հունվարից), «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամ
2010, սեպտ. – 2011, դեկտ.	Հրավիրյալ դասախոս, Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի մշակութային մարդաբանության ամբիոն
2017, ապրիլ – մայիս	Հրավիրյալ դասախոս, Պիտեր Պազմանի անվան կաթոլիկ համալսարանի (Բուդապեշտ) հայագիտության ամբիոն

ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ, ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐ.

1994, հուլիս – 1995, փետրվար	Ազգագրագետ-խորհրդատու, խմբի ղեկավար, Համաշխարհային բանկ, «Աղքատությունը և գոյատևման ռազմավարությունը Հայաստանում» ծրագիր
1996, հուլիս – նոյեմբեր	Ազգագրագետ-խորհրդատու, Համաշխարհային բանկ, «Բարեփոխումները առողջապահության և կրթության բնագավառներում» ծրագիր
1997, նոյեմբ. – դեկտեմբ.	Ազգագրագետ-խորհրդատու, Համաշխարհային բանկ, «Ծայրահեղ աղքատությունը Հայաստանում» ծրագիր

1998, մայիս – հունիս	Ազգագրագետ-խորհրդատու, Համաշխարհային բանկ, «Փարոս համակարգի արդի վիճակը» ծրագիր
1999, հոկտ. – նոյեմ.	Ազգագրագետ-խորհրդատու, Համաշխարհային բանկ, «Կոմունալ ծառայությունների գների աճի սոցիալական չափումները» ծրագիր
2000, օգոստ. – հոկտ.	Ազգագրագետ-խորհրդատու, Համաշխարհային բանկ, «Հայաստանի բնական պաշարների օգտագործման և աղքատության նվազեցման ծրագիր»
2001, հունվար – ապրիլ	Ազգագրագետ-խորհրդատու, JEP/TACIS, «Հայաստանում ջեռուցման համակարգի զարգացման ստրատեգիան» ծրագիր
2003, մարտ – ապրիլ	Ազգագրագետ-խորհրդատու, Համաշխարհային բանկ, «Աղքատության որակական գնահատականը Հայաստանում» ծրագիր
2005, հունվար – փետրվար	Ազգագրագետ-խորհրդատու, Համաշխարհային բանկ, «Հայաստանի գյուղական ձեռնարկությունների և գյուղատնտեսական փոքր կոմերցիայի զարգացման ծրագիր»
2005, նոյեմբեր – դեկտեմբեր	Անդրկովկասյան տուրիստական նախաձեռնություն ծրագրի (TCTI) (Հայաստան) շահառուների գործունեության գնահատում
2017, սեպտեմբեր – 2018, հուլիս	Տավուշի մարզում տուրիզմի հարցերին նվիրված գիտական հետազոտության իրականացում, հաշվետվությունների շարադրում և խորհրդատվության տրամադրում: Սմիթսոնյան հաստատություն (ԱՄՆ), «Իմ Հայաստան» մշակութային ժառանգության տուրիզմի ծրագիր (Հայաստան)

ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԵՎ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ.

1989-1995	Գիտական խորհրդի անդամ, Հայաստանի ազգագրության պետական թանգարան
1991-1995, 2011-մինչ օրս	Գիտական խորհրդի անդամ, Երևանի պատմության թանգարան
1999-2012	Փորձագետ, ՀՀ Մշակույթի նախարարության Պատմության և մշակույթի հուշարձանների պահպանության վարչության փորձագիտական հանձնաժողով
2007-2008	«Հայփոստ» ՓԲԸ Նամականիշների խորհրդի անդամ

2007-2008	Գլխավոր խմբագրի տեղակալ, «21-րդ դար». «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես
2007-մինչ օրս	Գիտական խորհրդի անդամ, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
2007-2015	Գիտական խորհրդի անդամ, ՀՀ ԳԱԱ Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ
2011-մինչ օրս	Ատենախոսությունների պաշտպանության գիտական խորհրդի անդամ (նախագահի տեղակալ – 2016 թ.-ից), ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
2012-մինչ օրս	ՀՀ մշակույթի նախարարության պատմամշակութային արգելոց-թանգարանների և պատմական միջավայրի պահպանության ծառայության գիտական խորհրդի անդամ, փոխնախագահ
2012, սեպտ. – 2015	Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումները համակարգող պետական հանձնաժողովին կից փորձագիտական խմբի անդամ
2013-2016	«Ցեղասպանագիտական հանդես» պարբերականի խմբագրական խորհրդի անդամ
2014-մինչ օրս	ՀՀ մշակույթի նախարարին կից ոչ նյութական մշակութային ժառանգության հարցերով մասնագիտական խորհրդի անդամ
2014-մինչ օրս	Հայկական ուսումներու միջազգային ընկերակցության (Association Internationale des Etudes Arméniennes) անդամ
2015-2016	«International Journal of Armenian Genocide Studies» պարբերականի միջազգային գիտական խորհրդի անդամ
2015-մինչ օրս	«Society of Armenian Scholars» (SAS) (ԱՄՆ) գիտական ընկերակցության անդամ
2015-մինչ օրս	Եվրոպայի խորհրդի շրջանակներում գործող գնչուների հարցով փորձագետների ժամանակավոր հանձնաժողովում Հայաստանի ներկայացուցիչ/փորձագետ
2017-	«Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի աշխատություններ» պարբերականի խմբագրական խորհրդի անդամ

ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ՇՆՈՐՀՆԵՐ.

1998, հունվար – մարտ	Հետազոտող, «Մշակութային երկխոսություն հանուն հարմունիկ համակեցության» ծրագիր (NGOC/UNHCR)
1998, օգոստոս – նոյեմբեր	Հետազոտող IREX/RSEP ծրագրի շրջանակներում. թեմա՝ «Ինքնությունը պատկերներում. տարածաշրջանային կոնֆլիկտների լուծումը դրանք հասկանալու միջոցով», Միջիգանի համալսարան (Էնն Արբոր, ԱՄՆ)
1999, փետրվար – հուլիս	Ծրագրի տնօրեն, «Հայ գնչուներ (բոշաներ). ավանդույթները, արդի վիճակը, հեռանկարները» (Բաց հասարակության ինստիտուտ - օժանդակության հիմնադրամ Հայաստան)
1999, օգոստոս – հոկտեմբեր	Ազգագրագետ-հետազոտող, «Փախստականներ – տեղաբնակներ. փոխհարաբերությունների տասնամյա ընթացքը (ըստ Վարդենիսի և Վայոց Ձորի նյութերի)» ծրագիր (NGOC/UNHCR)
2000, մայիս – սեպտեմբեր	Հետազոտող, «Պատմություններ աղքատության և աղքատների մասին» ծրագիր (հանրամատչելի գրքի կազմում և հրատարակում), Համաշխարհային բանկ, «Փոքր դրամաշնորհներ 2000» ծրագիր
2003, սեպտ. – 2004, հունիս	Հետազոտող Ֆուլբրայթ ծրագրի շրջանակներում. թեմա՝ «Պատմական հիշողության դերը հասարակության դեմոկրատացման գործընթացում», Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական համալսարան (MIT) (Քեմբրիջ/Բոստոն, ԱՄՆ)
2005, ապրիլ – հունիս	Ազգագրագետ-հետազոտող, «Պատմություններ աղքատության մասին-2» ծրագիր, Գերմանիայի տեխնիկական համագործակցության ընկերություն (GTZ)
2009, սեպտ. – 2010, մարտ	Հետազոտող, Միացյալ Նահանգների Հոլոքոստի հուշային թանգարանի (USHMM) Հոլոքոստի հետազոտությունների կենտրոն (CAHS). թեմա՝ «Հիշողության վրա հենված քաղաքականություն. հայոց և հրեից փորձառության համեմատական ուսումնասիրություն» (Վաշինգտոն, ԱՄՆ)
2012, հունվար – 2013, հունվար	Ծրագրի ղեկավար, «Խոսելով միմյանց հետ. Աջակցություն մեծահասակների կրթությանը, որպես ներդրում հայ - թուրքական երկխոսությանը», ԴՎՎ ինթերնեյշնլ (ԳՖՀ) և «Հազարաշեն» ազգաբանական հետազոտությունների

հայկական կենտրոն ՀԿ (Երևան)

- 2012 մարտ –
դեկտեմբեր
Հետազոտող, «Տոտալ(իտար)իս Հայաստան. խորհրդային շրջանի բռնաճնշումների բանավոր պատմությունների ծրագիր: Մաս 1» ծրագիր, ԴՎՎ ինթերնեյշնլ (ԳՖՀ) և «Հազարաշեն» ազգաբանական հետազոտությունների հայկական կենտրոն ՀԿ (Երևան)
- 2013 փետրվար –
դեկտեմբեր
Հետազոտող, «Տոտալ(իտար)իս Հայաստան. Խորհրդային շրջանի բռնաճնշումների բանավոր պատմությունների ծրագիր: Մաս 2» ծրագիր, ԴՎՎ ինթերնեյշնլ (ԳՖՀ) և «Հազարաշեն» ազգաբանական հետազոտությունների հայկական կենտրոն ՀԿ (Երևան)
- 2013 հունիս –
օգոստոս
Հետազոտող ԴԱԱԴ (DAAD) ծրագրի շրջանակներում. թեմա՝ «1988-1990 թթ. Հայկական «չճանաչված» հեղափոխությունը և 1989 թ. արևելաեվրոպական հեղափոխությունները. նմանությունները, տարբերությունները, առանձնահատկությունները», Հումբոլդտի համալսարան, Արևելյան Եվրոպայի ազգաբանության ինստիտուտ (Բեռլին, ԳՖՀ)
- 2014 փետրվար –
դեկտեմբեր
Հետազոտող, «Տոտալ(իտար)իս Հայաստան. Խորհրդային շրջանի բռնաճնշումների բանավոր պատմությունների ծրագիր: Մաս 3» ծրագիր, ԴՎՎ ինթերնեյշնլ (ԳՖՀ) և «Հազարաշեն» ազգաբանական հետազոտությունների հայկական կենտրոն ՀԿ (Երևան)
- 2016 հունիս -
սեպտեմբեր
Հետազոտող, «Իմ Հայաստան» մշակութային ժառանգության ծրագիր, Սմիթսոնյան հաստատություն (Վաշինգտոն-Երևան)

ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԵՎ ՊԵՏԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀՆԵՐ.

- 1978, հունիսի 20
Դիպլոմ գերազանցությամբ (կարմիր դիպլոմ) – Երևանի պետական համալսարանից
- 1982, ապրիլի 21
ԽՍՀՄ Գիտությունների ակադեմիայի Ն. Ն. Միկուլիտ-Մակլայի անվան Ազգագրության ինստիտուտի լավագույն ասպիրանտ – ընտրվել է Ինստիտուտի համապատասխան հանձնաժողովի կողմից
- 2012, մայիսի 29
Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի 2011 թ. «Հայոց ցեղասպանության ճանաչման գործում նշանակալի ավանդ ներդրած անձանց շնորհվող մրցանակ» – Հայոց ցեղասպանության հիշողության շարունակականության և Ղարաբաղյան շարժման միջև եղած աղերսների ուսում-

	նասիրությունը նոր գիտական մեթոդաբանության և մշակումների կիրառմամբ իրականացված հետազոտության համար
2013, սեպտ. 12	Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի հուշամեդալ – գիտության բնագավառում երկարատև, բեղմնավոր գիտական գործունեության և Հայաստանի Հանրապետության գիտությունների ազգային ակադեմիայի 70-ամյակի կապակցությամբ
2014, սեպտ. 18	«Մովսես Խորենացի» մեդալ – Հայաստանի Հանրապետության Անկախության տոնի առթիվ, ինչպես նաև հասարակական գիտությունների բնագավառում ունեցած նվաճումների համար
2015, փետրվ. 12	Հայաստանի «Արդյունավետ գիտաշխատող – 2014» մրցույթի շահառու, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Գիտության պետական կոմիտե
2016, մայիսի 7	«Վասպուրական» հայրենակցական միության ոսկե մեդալ – Վանի ինքնապաշտպանության 100-ամյակին նվիրված թեմատիկ գիտաժողով կազմակերպելու, «Հայաստանի մայրաքաղաքները» ժողովածուի «Վան» գրքի հրատարակման նախաձեռնության և «Վասպուրական» հայրենակցական հասարակական կազմակերպության գործունեությանն ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերելու համար
2016, սեպտ. 24	Հայաստանի «Արդյունավետ գիտաշխատող – 2016» մրցույթի շահառու, Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարություն, Գիտության պետական կոմիտե

ԱՏԵՆԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Интерьер армянского народного жилища (по материалам второй половины XIX – начала XX века). – Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук по специальности “этнография”. М., Институт этнографии им. Н. Н. Миклухо-Маклая АН СССР, 12 июня 1984 г.
2. Կոլեկտիվ և պատմական հիշողությունը հայոց ինքնության համատեքստում (ըստ XX դարի պատմա-ազգագրական նյութերի). Է.00.04.-«Ազգագրություն» մասնագիտությամբ պատմական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսություն, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, 10 ապրիլի 2007 թ.:

ԳՐՔԵՐ

1. Интерьер армянского народного жилища (вторая половина XIX – начало XX века). Материалы к “Кавказскому историко-этнографическому атласу”. – “Армянская этнография и фольклор”, выпуск 17, Ереван, 1989.
2. «Պատմություններ աղքատության մասին». նյութեր և ուսումնասիրություններ (խմբ.՝ Հր. Խառատյան), Երևան, «Լուսակն» հրատ., 2001, 432 էջ (համահեղինակներ՝ Լ. Աբրահամյան, Ա. Գուլյան, Հր. Խառատյան, Հ. Մարության և ուրիշներ):
3. *Armenian Folk Arts, Culture, and Identity* (co-authors: H. Marutyan, H. Petrosyan, R. Pikichyan et al.). – Eds. L. Abrahamian, N. Sweezy, photography editor S. Sweezy. Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, 2001, 312 p.
4. Հիշողության դերն ազգային ինքնության կառուցվածքում. տեսական հարցադրումներ, Երևան, «Նորավանք» ԳԿՀ, 2006, 89 էջ:
http://www.noravank.am/upload/pdf/30_am.pdf
5. Պատմություններ աղքատության մասին, գիրք երկրորդ (խմբագիրներ՝ Հր. Խառատյան, Հ. Մարության), Երևան, Ազգաբնական հետազոտությունների հայկական կենտրոն «Հազարաշեն», 2007, 544 էջ (նյութերի հեղինակներ՝ Ա. Գուլյան, Հր. Խառատյան, Հ. Մարության և ուրիշներ):
6. Հայ ինքնության պատկերագրությունը: Հատոր 1. Ցեղասպանության հիշողությունը և Ղարաբաղյան շարժումը (պատ. խմբ.՝ Լ. Հ. Աբրահամյան): Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2009, 428 էջ (Հիշողության ազգագրություն. 2):
7. *Iconography of Armenian Identity. Volume 1: The Memory of Genocide and the Karabagh Movement. Yerevan, “Gitutyun” Publishing House, 2009, 432 p. (Anthropology of Memory, 2).*
8. Հայաստանի մայրաքաղաքները: Գիրք 1. Վան: Վան քաղաքի առաջին հիշատակության 2865-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի (7-9 հոկտեմբերի 2010 թ.) նյութերի ժողովածու: Կազմող, խմբագիր և ներածության հեղինակ Հ. Տ. Մարության: Երևան, «Գիտություն» հրատ., 2013, 352 էջ:
9. Ստալինյան բռնաճնշումները Հայաստանում. պատմություն, հիշողություն, առօրյա: Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2015, 440 էջ (Հիշողության ազգագրություն. 5) (համահեղինակներ՝ Հրանուշ Խառատյան, Գայանե Շագոյան, Լևոն Աբրահամյան):

ՀՈՂՎԱԾՆԵՐ

1. Типология традиционных приспособлений и утвари для хранения зерна и зерновых продуктов у армян. – В сб.: Этнокультурные процессы: методы исторического и синхронного изучения. Ред. коллегия: И. И. Крупник, А. А. Сусоколов, О. Б. Наумова. М., 1982, с. 112-123.
2. Армянская народная мебель: ее функционально-типологическая характеристика (по материалам второй половины XIX – начала XX века). – Депонировано в ИНИОН АН СССР N 14321 от 17.11.1983 г. См.: Библиографический указатель “Новая советская литература по общественным наукам. История, археология, этнография”, 1984, N 3, 63 стр., 49 л. илл.
3. Հայ ավանդութային շտեմարանները (ըստ ազգագրական նյութերի). – Լրագրեր հասարակական գիտությունների, 1987, թիվ 7, էջ 65-76:
4. К этнокультурной характеристике Арцаха. – Вестник общественных наук, 1989, N 6, с. 3-18 (соавторы: З. В. Харатян, Г. Г. Саркисян). То же самое в сб.: Правда о Нагорном Карабахе (материалы и доклады), Ереван, изд-во ЕрГУ, 1989, с. 40-54.
5. Мысли по поводу ситуации в Азербайджане и Армении (январь 1990 г.). – Литературная Армения, 1990, N 4, с. 106-108 (соавторы: Л. А. Абрамян, Г. Л. Петросян, З. В. Харатян).
6. Церковь Сурб Вардананц (Сурб Ншан) города Ахалцха: документы. – Вестник общественных наук, 1990, N 5, с. 75-85 (соавторы: С. Г. Карапетян, Р. А. Наатакян).
7. Город Ахалцха. Вопросы этнической истории и традиционного жилища. – Вестник общественных наук, 1990, N 6, с. 19-33.
8. The Genocide of the Armenians. Historical memory and transformation of ethnic stereotypes (according to the materials of banners and posters of Karabagh Movement). – “Synopsis”. Volume 3: Armenia: Viewed from inside and outside. Editors: H. Gevorkian and A. Haladjian. Yerevan, 1994, pp. 111-119.
9. Геноцид армян. Историческая память и трансформация этнических стереотипов (по материалам транспарантов и плакатов Карабахского движения). – В сб.: Армяне Северного Кавказа // Studia Pontocausica: II. Ред. коллегия выпуска: А. Факторович, Т. Горбулич, И. Кузнецов. Краснодар, 1995, с. 160-169.
10. Հայ ինքնության պատկերագրությունը. քննության փորձ Ղարաբաղյան շարժման ցուցապաստառների վի խմբի նյութերով. – Հայացք Երևանից. Հայագիտական: Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոն: Երևան, 1997, թիվ 4, էջ 55-68 (համահեղինակ՝ Լ. Աբրահամյան):

11. Иконография Карабахского движения и трансформация армянской идентичности. – ”Вопросы этнологии Кавказа”. Первая международная конференция. Краткое содержание докладов. Отв. ред. Г. Харатян, Ю. Мкртумян. Ереван, изд-во ЕрГУ, 1999, с. 27-31.
12. Ղարաբաղյան շարժման ցուցապաստառները՝ որպես մշակութային նոր դրսևորում և փոփոխվող հասարակության ցուցիչ. – «Ժողովրդավարության զարգացումը Հայաստանում» սեմինարի նյութեր, Երևան, 1999, էջ 184-189:
13. Եղեռնը՝ Ղարաբաղյան շարժման ցուցապաստառներում. – Հայացք Երևանից. քաղաքական, հասարակական, մշակութային, վերլուծական ամսագիր: Ռազմավարական և ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոն: Երևան, 2000, թիվ 4 (25), էջ 6-13:
14. «Գլխատուն», «Օրորոց» բառահոդվածներ. – Հայաստանի հրաշալիքները. մանկական հանրագիտարան, Երևան, 2000, էջ 92-93, 95-96:
15. Հայ պօեզիան որպես ինքնութեան պատկերագրութիւն (ըստ Ղարաբաղեան շարժման ցեղասպանութեանը նուիրուած ցուցապաստառների). – Հայկազեան հայագիտական հանդէս, հ. Ի (20), Պէյրութ, 2000, էջ 269-306:
16. “Iconography of Gharabagh Movement: An Index of the Transformation of Armenian Identity” in *Armenian Forum. A Journal of Contemporary Affairs*, volume 2, number 4, Winter 2000 (Published January 2003), p. 39-55.
17. «Տան սուրբ» երևույթը. ակունքների հարցը և մերօրյա դրսևորումները. – «Հայոց սրբերը և սրբավայրերը. ակունքները, տիպերը, պաշտամունքը», Երևան, 2001, էջ 337-346:
18. “Home as the World” in *Armenian Folk Arts, Culture, and Identity*. – Eds. L. Abrahamian, N.Sweezy. Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, 2001, pp. 73-97.
19. “Artifacts and Artisans: Wood” in *Armenian Folk Arts, Culture, and Identity*. – Eds. L.Abrahamian, N.Sweezy. Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, 2001, pp. 101-112.
20. “Artifacts and Artisans: Clay” in *Armenian Folk Arts, Culture, and Identity*. – Eds. L.Abrahamian, N.Sweezy. Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, 2001, pp. 113-136 (co-author - H. Petrosyan).
21. “Artifacts and Artisans: Copper” in *Armenian Folk Arts, Culture, and Identity*. – Eds. L.Abrahamian, N.Sweezy. Indiana University Press, Bloomington and Indianapolis, 2001, pp. 137-149 (co-author - H. Petrosyan).

22. Փոխվում են արդյոք հայերը... (ազգաբանական դիտարկումներ). – «Պատմություններ աղքատության մասին. նյութեր և ուսումնասիրություններ», Երևան, 2001, էջ 392-406:
23. Ծաղկեպսակը որպես ցուցապատառ (ցեղասպանությունը և հայ ինքնության պատկերագրությունը). – «Հանդես Ամսօրեայ» հայագիտական ուսումնաթերթ, Վիեննա, 2001, էջ 355-407:
24. Կազմողի կողմից. – Համբարձում Գալստյան, «Հոդվածներ, հուշագրություններ, հարցազրույցներ...», Երևան, 2002, էջ 3-5:
25. Սումգաիթեան ջարդեր. իրողություն, գնահատում և պատմական յիշողություն. – «Հանդես Ամսօրեայ» հայագիտական ուսումնաթերթ, Վիեննա, 2002, էջ 158-206:
26. «Մենք պետք է կռուենք, և ոչ լաց լինենք...». անցեալի և ներկայի վերագնահատման գործընթացը Ղարաբաղյան շարժման համատեքստում. – «Հանդես Ամսօրեայ» հայագիտական ուսումնաթերթ, Վիեննա, 2003, էջ 411-468:
27. Стратегия избежания геноцида согласно транспарантам и плакатам Карабахского движения. – Археология, этнология и фольклористика Кавказа. Материалы международной конференции. Ереван-Эчмиадзин, 2003, с. 306-309.
28. Историческая память в контексте этнокультурного единства и многообразия Южнокавказского региона. – В сб.: Южный Кавказ: Этнокультурное разнообразие и единство региона. Материалы III международной конференции. Южнокавказская сеть за гражданское согласие. Тбилиси, 2003, с. 9-19 (на русск. яз.), 69-78 (на англ. яз.).
29. Աղքատության չերևացող դրսևորումները Հայաստանում (ազգաբանական դիտարկումներ). – «Ժողովրդավարության կառուցումը Հայաստանում. նոր մարտահրավերներ» սեմինարի նյութեր, Երևան, 2004, էջ 78-84 (հայերեն), 86-91 (անգլերեն):
30. Ցեղասպանության հիշողությունը որպես նոր ինքնության ձևավորիչ (1980-ական թվականների վերջ - 1990-ական թվականների սկիզբ). – Պատմաբանասիրական հանդես, 2005, թիվ 1, էջ 55-66:
31. «Տեր-Չոռ ... Սումգաիթ ... Ատոմակայան ... Նաիրիտ». «Ցեղասպանություն» հասկացության սահմանների ընդլայնումը Ղարաբաղյան շարժման տարիներին (1988-1990 թթ.). – Նոր ազգագրական հանդես, 2005, թիվ Ա, էջ 78-88:
32. Հուշարձանը որպես գերեզմանոց (Ցեղասպանության հուշահամալիրի օրինակով). – «Հայ ժողովրդական մշակույթ» XIII. Նյութեր հանրապետական գիտական նստաշրջանի, իմր. Դ. Վարդումյան, Ս. Հարությունյան, Ս. Հոբոսյան, Երևան, 2006, էջ 172-180:

33. Карты как символы национального движения в Армении. – В сб.: *Mythical Landscapes Then And Now: The Mystification of Landscapes in Search for National Identity* (Editors – Ruth Buttner, Judith Peltz), Yerevan, 2006, pp. 229-250, 279-285.
34. Քարտեզը որպես ինքնութեան խորհրդանիշ. – «Հանդէս Ամսօրեայ» հայագիտական ուսումնաթերթ, Վիեննա, 2006, էջ 443-478:
35. Теоретические вопросы управления памятью. – 21-й век: журнал фонда “Нораванк”, 2007, N 1, с. 137-150.
36. The Memory Management Issue. – 21st Century: Informational and Analytical Journal. “Noravank” Foundation, 2007, N 1, pp. 91-102.
37. Հիշողության կառավարման խնդիրները. – 21-րդ դար. «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, 2007, թիվ 2, էջ 46-61:
38. Հայաստան-Սփիւռք. հանդիպում Երեւանի կենտրոնում. – «Հանդէս Ամսօրեայ» հայագիտական ուսումնաթերթ, Վիեննա, 2007, էջ 363-428:
39. Ցեղասպանութիւնների շարքեր. պատմական յիշողութիւնը եւ ինքնութիւնը տարբերութեամբ ու տեղանուններում (ըստ Ղարաբաղեան շարժման նիւթերի). – Հայկազեան հայագիտական հանդէս, հ. ԻԷ (27), Պէլյուրթ, 2007, էջ 233-284:
40. “Iconography of Historical Memory and Armenian National Identity at the end of the 1980-s” in *Representations on the Margins of Europe. Politics and Identities in the Baltic and South Caucasian States* (editors: Ts. Darieva and W. Kaschuba). Campus Verlag: Frankfurt/Main / Chicago University Press, Chicago. 2007, pp. 89-113.
41. Կոլեկտիվ և պատմական հիշողությունը մշակույթների երկխոսությունում. – 21-րդ դար. «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, 2007, թիվ 3, էջ 113-131:
42. Обыкновенная жизнь в необыкновенных условиях (травматический быт в сталинской ссылке и способы его преодоления). – В кн.: *Арпеник Александриян. Сибирский дневник: 1949-1954 гг.* Ереван, 2007, с. 35-54.
43. Историческая память в диалоге между культурами. – 21-й век: журнал фонда “Нораванк”, 2007, N 2, с. 44-59.
44. Collective and Historical Memory in the Dialogue of Cultures. – 21st Century: Informational and Analytical Journal. “Noravank” Foundation, 2007, N 2, pp. 21-33.

45. Փոփոխություններ այո, կա՛ն, բայց ո՞ր ուղղությամբ. – Պատմություններ աղքատության մասին, գիրք երկրորդ: Խմբագիրներ Հր. Խառատյան, Հ. Մարության, Երևան, Ազգաբանական հետազոտությունների հայկական կենտրոն «Հազարաշեն», 2007, էջ 455-466:
46. Նյութեր «Պատմություններ աղքատության մասին. գիրք երկրորդ» ժողովածուի համար. – Պատմություններ աղքատության մասին. գիրք երկրորդ: Խմբագիրներ Հր. Խառատյան, Հ. Մարության, Երևան, Ազգաբանական հետազոտությունների հայկական կենտրոն «Հազարաշեն», 2007, էջ 185-238:
47. Մաքրության խնդիրները և մշակութային ու բնության հուշարձանների կարգավիճակի ընկալման հարցը հայաստանյան գյուղերում (ըստ Տաթև և Գոշ գյուղերի նյութերի). – «Հայ ժողովրդական մշակույթ» XIV. Նյութեր հանրապետական գիտական նստաշրջանի, խմբ. Ս. Բ. Հարությունյան, Ս. Գ. Հոբոսյան, Երևան, 2007, էջ 185-190:
48. Ցեղասպանության հիշողությունն իբրև գործոն. արդի վիճակը և հնարավոր զարգացումները. – Ինքնությունը և փոփոխվող աշխարհը. Միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2008, էջ 96-105:
49. Памятник жертвам геноцида в контексте ритуалов памяти армянского народа. – Этнографическое обозрение, 2008, N 3, с. 119-128.
50. Գերմանիայի ֆինանսական փոխհատուցումները հրեությանը. ձևավորումը, գործընթացը, ներկա վիճակը. – 21-րդ դար. «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, 2008, թիվ 4, էջ 135-155:
51. Տրավմատիկ հիշողությունն իբրև հայկական ինքնության պահպանման կարևորագույն գործոն Թուրքիայում. – Թուրքիայի հայության խնդիրների շուրջ: Տեղեկագիր «Նորավանք» հիմնադրամի, թիվ 22, 2008, էջ 110-121:
52. Հայրենադարձության և աբսորբցիայի իսրայելական փորձից. – 21-րդ դար. «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, 2009, թիվ 1, էջ 88-102:
53. Եղեռնի զոհերի հուշարձանը՝ հայ ժողովրդի հուշային ծիսակարգի համատեքստում. – Ճարտարապետություն, շինարարություն, 2009, թիվ 4 (ապրիլ), էջ 8-12:
54. Իսրայելի մրցունակությունը և գիտության դերը. – Գլոբուս. ազգային անվտանգություն, 2009, թիվ 4, էջ 42-53:
55. Գերմանիայի ֆինանսական փոխհատուցումները հրեությանը. ձևավորումը, գործընթացը, ներկա վիճակը. – Արևմտահայության պահանջատիրության հիմնախնդիրները. գիտական գեկուցումների ժողովածու, խմբ. Ա. Շահնազարյան, Հ. Մարության, կազմողներ՝ Ա. Արշակյան, Վլ. Վարդանյան, Երևան, 2009, էջ 91-106:

56. Հայրենադարձության և արտոբյուրայի իսրայելական փորձից. – 1946-1948 թթ. հայրենադարձությունը և դրա դասերը. հայրենադարձության հիմնախնդիրն այսօր: Համահայկական գիտաժողով. գեկուցումների ժողովածու (12-14 դեկտ., 2008 թ.), Երևան, «Լիմուշ» հրատ., 2009, էջ 337-350:
57. Իսրայելի կրթական համակարգը. ընդհանրական էջեր. – Մանկավարժություն, 2009, թիվ 5-6, էջ 85-102:
58. Артур Мкртчян – ученый и гражданин. – В кн.: Артур Мкртчян. Общественный быт армян Нагорного Карабаха (вторая половина XIX – начало XX вв.). Ереван, изд-во “Гитутюн”, 2010. Научные редакторы: Л. М. Варданян, А. Т. Марутян, с. 7-17 (соавтор – Л. М. Варданян).
59. Ցեղասպանության հիշողությունն իբրև գործոն. արդի վիճակը և հնարավոր զարգացումները. – Մարդ և հասարակություն. գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր, 2010, թիվ 1, էջ 26-33:
60. Խմբագրի կողմից. – Արմենուհի Ստեփանյան, 20-րդ դարի հայրենադարձությունը հայոց ինքնության համակարգում: Երևան, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2010, էջ 5-8:
61. Վան քաղաքի առաջին հիշատակման 2865-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողով. – Պատմաբանասիրական հանդես, 2010, թիվ 3, էջ 306-308:
62. Պղնձե սպասքի աշխարհում. – Լուսիկ Ագուլեցու անցյալի մասունքներ հավաքածու, Երևան, 2010, էջ 321-325 (հայերեն), էջ 331-333 (անգլերեն):
63. Can Collective Memory of Genocide Lead to Reconciliation? A View from Yerevan. – *Prospects for Reconciliation: Theory and Practice. Proceedings of the International Workshop. Yerevan, 27 November 2010.* Edited by Hranush Kharatyan-Araqelyan and Leyla Neyzi. Bonn, 2011, pp. 24-38.
64. Գրախոսություն. *Ռուբեն Մելքոնյան*, «Հայոց ցեղասպանության թեման արդի թուրքական գրականության մեջ», Երևան, ՎՄՎ-Պրինտ, 2010, 128 էջ. – Թյուրքագիտական և օսմանագիտական հետազոտություններ (խմբ.՝ Ռուբեն Սաֆրաստյան), հատոր VII, Երևան, 2011, էջ 433-435:
65. Կարո՞ղ է արդյոք ցեղասպանության հիշողությունը առաջնորդել դեպի հաշտություն. հայացք Երևանից. – 21-րդ դար. «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, 2011, թիվ 5, էջ 20-45:
66. Հայոց ցեղասպանության և հրեաների Հոլոքոստի հիշողության կառուցվածքային առանձնահատկությունները. – Պատմաբանասիրական հանդես, 2011, թիվ 2, էջ 24-46:
67. Historical Memory in Cultural Dialogue: Opportunity or Obstacle? – *A Handbook of Dialogue: Trust and Identity.* Eds. Krzysztof Czyzewski, Joanna Kulas, Mikolay Golubiewski. Sejny, 2011, pp. 229-240.

68. The Contemporary Expression of the Identity of the Boshas. – *Acta Ethnographica Hungarica* Volume 56, Number 2, 2011, pp. 297-314.
69. Գրախոսություն. *Ռուբեն Մելքոնյան*, «Իսլամացված հայերի խնդիրների շուրջ», Երևան, «Նորավանք», 2009. – 21-րդ դար. «Նորավանք» գիտակրթական հիմնադրամի հանդես, 2012, թիվ 1, էջ 111-112:
70. Հիշողության դերն ազգային ինքնության կառուցվածքում. – Մարդ և հասարակություն. գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր, 2012, թիվ 1, էջ 13-22:
71. Կուլեկտիվ և պատմական հիշողության անհատական և սոցիալական չափումները. – Մարդ և հասարակություն. գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր, 2012, թիվ 2, էջ 35-50:
72. Կուլեկտիվ հիշողությունը անցյալի և ներկայի համատեքստում. – Մարդ և հասարակություն. գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր, 2012, թիվ 3, էջ 44-58:
73. Կուլեկտիվ և պատմական հիշողությունը տարեդարձային բնույթի նշումներում, հիշատակումներում. – Մարդ և հասարակություն. գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր, 2012, թիվ 4, էջ 46-63:
74. Культура жизнеобеспечения: Поселения и жилища. – В кн.: Армяне. Отв. ред. Л. М. Варданян, Г. Г. Саркисян, А. Е. Тер-Саркисянц; Ин-т этнологии и антропологии им. Н. Н. Миклухо-Маклая РАН; Ин-т археологии и этнографии НАН РА. М.: Наука, 2012, стр. 205-232.
75. Ղարաբաղյան շարժման կամ Հայկական հեղափոխության (1988-1990) հիմնական առանձնահատկությունները. – Համբարձում Գալստյան, Չուղարկված նամակներ, Երևան, 2013, էջ 9-17:
76. Ցեղասպանության գոհի բարդույթի հաղթահարումը Ղարաբաղյան շարժման տարիներին. – Վեմ համահայկական հանդես, 2013, թիվ 1, էջ 154-164:
77. К вопросу об иконографическом восприятии памяти Первой мировой войны в армянской действительности. – Պատմաբանասիրական հանդես, 2013, թիվ 1, էջ 3-21:
78. Գրախոսություն. *Հայկական ազգային խորհրդանշաններ. զինանշաններ, դրոշներ, պարզներ (կազմող և գլխ. խմբագիր՝ Հայկ Դեմոյան)*, Երևան, Հեղ. հրատ., 2012, 468 էջ. – Պատմաբանասիրական հանդես, 2013, թիվ 1, էջ 221-225:
79. Ներածություն. – Հայաստանի մայրաքաղաքները: Գիրք I. Վան: Վան քաղաքի առաջին հիշատակության 2865-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողովի (7-9 հոկտեմբերի 2010 թ.) նյութերի ժողովածու: Կազմող, խմբագիր

- և ներածության հեղինակ Հ. Տ. Մարության: Երևան, «Գիտություն» հրատ., 2013, էջ 7-24:
80. Ցեղասպանության հարյուրամյա հիշողությունը և «ամերիկահայ ազգության» ձևավորման գործընթացը. – Հայկական ինքնության խնդիրները 21-րդ դարում. գիտաժողովի նյութեր (խմբ. Արամ Սիմոնյան, Պոլ Հայտոսյան, Անդրանիկ Տազեսյան, Յուրի Ավետիսյան), Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2013, էջ 42-54:
 81. Առաջաբան. – Հարություն Թուրշյան, Հետսելջուկյան դարաշրջանի իրադարձությունները և «Սասունցի Դավիթ» էպոսը / Կազմեց և պատրաստեց հրատարակության Հ. Տ. Մարության, Երևան, Հեղինակային հրատ., 2013, էջ 7-17:
 82. Հոլոքոստի մասին տեղեկատվության առկայությունը Հայաստանի դպրոցական դասագրքերում. – Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում. Դերենիկ Վարդուհանի ծննդյան 90-ամյակին նվիրված գիտաժողովի նյութերի ժողովածու (Հայ ժողովրդական մշակույթ, XVI) / Խմբագիրներ՝ Ս. Հարությունյան, Հ. Մարության, Ս. Հոբոսյան, Թ. Հայրապետյան, Լ. Աբրահամյան: Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2014, էջ 358-364:
 83. “Patriotic Values in Armenian Folklore,” in *Faith and Values through Folklore, Language of dialogue between Civilizations*, 49-59. Antelias (Lebanon): LIQAA – The International Center for Dialogue of Civilizations, 2014.
 84. “Museums and Monuments: Comparative Analysis of Armenian and Jewish Experiences in Memory Policies.” *Études Arméniennes Contemporaines* 3: Juifs, Arméniens: un siècle d’État (Juin 2014): 57-79 (in English).
 85. Քարտեզները որպես Հայաստանում ազգային շարժման խորհրդանիշեր. – *Armenia: kultura wspólczesna w ujęciu antropologicznym* [Հայաստան. արդիական մշակույթը մարդաբանական տեսանկյունից], խմբ. Լևոն Աբրահամյան, Կոնրադ Շիկերսկի, 95-108. Վարշավա, 2014 (լեհերեն):
 86. “Trauma and Identity: On Structural Particularities of Armenian Genocide and Jewish Holocaust.” *International Journal of Armenian Genocide Studies* 1 (1) (2014): 53-69.
 87. Թանգարան և հուշարձան (հայոց և հրեաների փորձառության համեմատական վերլուծություն). – Պատմաբանասիրական հանդես, 2014, թիվ 3, էջ 58-79:
 88. Ղարաբաղյան շարժման կամ Հայկական հեղափոխության (1988-1990) հիմնական առանձնահատկությունները. – Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», 17-19 հոկտեմբերի, 2013 թ.: Զեկուցումների ժողովածու, Երևան, «Գիտություն» հրատ., 2014, էջ 197-200:

89. Հայոց ցեղասպանության և հրեից հոլոքոստի հիշողության կառուցվածքային առանձնահատկությունները. – Ինչպես լուսաբանել Հայոց ցեղասպանության թեման. ձեռնարկ լրագրողների համար: Գիտ. խմբ. Սուրեն Մանուկյան: Երևան, Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, 2014, էջ 32-70: Նույն հոդվածը «Ինչպես դասավանդել Հայոց ցեղասպանության թեման. ձեռնարկ ուսուցիչների համար»: Գիտ. խմբ. Սուրեն Մանուկյան: Երևան, Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, 2014, էջ 78-110:
90. Из истории сохранения и застройки исторического центра Еревана (XIX – начало XXI века). – Պատմամշակութային ժառանգություն. գիտական և տեղեկատվական հոդվածների ժողովածու: Պրակ I, Երևան, 2014, էջ 55-83:
91. Ցեղասպանության զոհերի հիշողության խնդիրը հայկական ծեսերի համատեքստում. – *Απο Το Αραράτ Στον Ολυμπο: Θεματα Αρμενικής Λαογραφίας* [Արարատից Ողիմպոս. հայկական լաոգրաֆիայի հարցեր], խմբ. Մ. Գ. Սերգիս, Էլ. Կ. Խառացիդիս, Գարիֆ. Գ. Թեոդորիդու, 183-198. Սալոնիկ, Կ. և Մ. Անդ. Ստամուլիս հրատ., 2015 (հունարեն):
92. Խորհրդահայ մամուլի գաղափարական ուղղվածությունը քաղաքական պարտադրանքի պայմաններում (1930-ական թթ.). – Լրաբեր հասարակական գիտությունների, 2015, թիվ 1, էջ 362-375:
93. Ապրիլի 24-ը Հայոց ցեղասպանության զոհերի և ինքնապաշտպանական կռիվների հերոսների հիշատակման օր. – Մարդ և հասարակություն. գիտամեթոդական վերլուծական ամսագիր, 2015, թիվ 1, էջ 8-12:
94. Նոր աշխատություն Աթաթուրքի դերի մասին. – Բանբեր հայագիտության, 2015, թիվ 2, էջ 241-251:
95. Գրախոսություն. *Stefan Ihrig. Atatürk in the Nazi Imagination. The Belknap Press of Harvard University Press. Cambridge, Massachusetts / London, England, 2014, 311 p.* -- Արևելագիտության հարցեր, հ. 9, գլխ. խմբ. Գուրգեն Մելիքյան, հատորի պատասխանատու Ռուբեն Մելքոնյան, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2015, էջ 513-539:
96. Памятник или музей? Политика памяти на родине и в диаспоре (на примере армянского и еврейского опыта). – Диаспоры: независимый научный журнал, 2015, N 1-2, с. 8-30.
97. Միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված Վանի հերոսամարտի 100-ամյակին և քաղաքի առաջին հիշատակության 2870-ամյակին. – Էջմիածին, 2015, ԺԱ, էջ 142-151:
98. Armenian Genocide – 100. From Recognition to Reparation. – Բանբեր հայագիտության, 2015, թիվ 3, էջ 235-243.
99. Ինքնապաշտպանության ֆենոմենը Հայոց ցեղասպանության տարիներին և հիշատակի օրվա վերաբանաձևման խնդիրը. – «Ցեղասպանագիտական

- հանդես», թիվ 3 (1-2) [«Առաջին համաշխարհային պատերազմի Կովկասյան ճակատը. Ցեղասպանություն, գաղթականներ և մարդասիրական օգնություն» միջազգային գիտաժողովի նյութեր. Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, Երևան, 2014 թ. ապրիլի 21-22], 2015, էջ 76-80:
100. Как помнят Великую Отечественную в Армении: некоторые наблюдения. – Plural. Journal of the History and Geography Department, «Ion Creanga» Pedagogical State University. Volume 4, no. 2, 2016: History, Culture, Society, 95-105.
101. Ահռելի աշխատանքի արդիւնք բարձրարժէք ժողովածու. – *Յարութիւն Իսկահատեան*, Վկայարան Հայկական ցեղասպանութեան, զիրք Զ, Անթիլիսս, 2016, էջ 9-11:
102. Տայքի ճարտարապետության պատմության ուսումնասիրությունը և խորհրդային գրաքննությունը. – Բանբեր Մատենադարանի, հ. 23, Երևան, «Նաիրի» հրատ., 2016, էջ 112-130:
103. “Boundaries/Borders of the Armenian Claims and Possibilities of Inter National Dialogue,” in *141 Days in Action. January 19th Initiative*, 048-058. [Yerevan], United in Rights, 2017.
104. Խմբագրի կողմից. – Հասմիկ Գրիգորյան, Զանգվածները և զանգվածային բռնությունները. Օսմանյան կայսրության մուսուլման բնակչության մասնակցությունը Հայոց ցեղասպանությանը, Երևան, 2017, էջ 9-11.
105. От национального – к общечеловеческому: Катастрофа европейского еврейства и геноцид армянского народа в коллективной памяти. – В кн.: *Яур Аурон*, Государство Израиль и память о геноциде армян: от равнодушного отрицания – к запоздалому признанию. Москва-Иерусалим-Ереван: Издательский дом "Долуханов", 2017, с. 273-296.
106. Փոխհատուցման ստացման հրեական փորձից. «Պահանջների կոնֆերանս» կազմակերպության ձևավորումը և գործունեությունը. – Հայոց ցեղասպանությունը և հատուցման հիմնախնդիրը: Միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների ժողովածու: Երևան, ՀՀ ԳԱԱ պատմ. ինստ., 2017, էջ 156-173:

ԶԵԿՈՒՅՈՒՄՆԵՐԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Ջեռուցման և լուսավորման համալիրները հայկական ժողովրդական բնակելի տներում (19-րդ դարի վերջ – 20-րդ դարի սկիզբ). – Երիտասարդ գիտնականների V կոնֆերանս «Ավանդականի ժառանգման հարցերը հայկական մշակույթում»: Ջեկուցումների թեզիսներ, խմբ. Լ. Հ. Աբրահամյան, Զ. Վ. Խառատյան, Երևան, Հայկ. ՄՍՀ ԳԱ հրատարակչություն, 1982, էջ 27-28:
2. Типы мебели для лежания в интерьере армянского народного жилища второй половины XIX – начала XX в. – Всесоюзная сессия по итогам по-

- левых этнографических исследований 1980-1981 гг. Тезисы докладов. Нальчик, 1982, с. 207-208.
3. Традиционное в интерьере современного армянского сельского жилища. – Научно-практическая многосторонняя конференция “Музей и этнографические проблемы современности”. Тезисы докладов. Первая секция. Ред. И. Н. Приходько, Л., 1984, с. 52-54.
 4. Հայոց ավանդական մանկական կահույքը. – Երիտասարդ գիտնականների VII կոնֆերանս: Ձեկուցումների թեզիսներ «Հայ ժողովրդական մշակույթի հետազոտման հարցեր», խմբ. Ջ. Վ. Խառատյան, Հ. Լ. Պետրոսյան, Երևան, Հայկ. ՍՍՀ ԳԱ հրատարակչություն, 1986, էջ 19-20:
 5. Հայ գյուղական բնակարանի ներսույթի (ինտերյեր) տիպաբանության հարցի շուրջ. – Հանրապետական գիտական նստաշրջան, նվիրված 1984-85 թթ. ազգագրական և բանահյուսական դաշտային հետազոտությունների հանրագումարին: Ձեկուցումների թեզիսներ, խմբ. Դ. Ս. Վարդումյան, Երևան, Հայկ. ՍՍՀ ԳԱ հրատարակչություն, 1987, էջ 56-57:
 6. Значение музейных коллекций при изучении материальной культуры (на примере интерьера армянского народного жилища). – “Проблемы развития культуры народов и изучения культуры по музейным коллекциям”: Всесоюзная научная конференция “Этнографическая наука и пропаганда этнографических знаний”. Тезисы докладов. Отв. ред. Н. А. Томилов, Омск, изд. ОмГУ, 1987, с. 133-134.
 7. Звартноц в Ноевом ковчеге. – Երիտասարդ գիտնականների 8-րդ կոնֆերանս «Հայ ժողովրդական մշակույթի հետազոտման հարցեր (Մշակույթ և լեզու)»: Ձեկուցումների թեզիսներ, խմբ. Ջ. Վ. Խառատյան, Հ. Լ. Պետրոսյան, Երևան, Հայկ. ՍՍՀ ԳԱ հրատարակչություն, 1988, էջ 49-51:
 8. К типологии традиционного жилища города Ахалцха (по материалам полевых исследований 1987 г.). – Всесоюзная научная сессия по итогам этнографических и антропологических исследований 1986-87 гг. Тезисы докладов. Отв. ред. Л. М. Дробижева. Сухуми, изд-во “Алашара”, 1988, с. 225-227.
 9. Ախալցխայի բնակչության էթնիկ կազմի հարցի շուրջը (19-րդ դարի երկրորդ քառորդ - 20-րդ դարի սկիզբ). – Հանրապետական գիտական նստաշրջան. 1986-88 թթ. ազգաբանական և բանագիտական դաշտային հետազոտությունների հիմնական արդյունքները: Ձեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Դ. Ս. Վարդումյան, Երևան, Հայկ. ՍՍՀ ԳԱ հրատարակչություն, 1990, էջ 43-44:
 10. Транспаранты и плакаты, как зеркало Карабахского движения. – Всесоюзная научная сессия по итогам полевых этнографических и антропологических исследований 1988-89 гг. Тезисы докладов в трех частях.

Часть 1. Отв. ред. Л. М. Дробижева. Алма-Ата, 1990, с. 122-123 (соавтор: Л. А. Абрамян).

11. Борьба за национальную независимость в Прибалтике и Закавказье: различия и сходство. – Всесоюзная научная конференция “Международные проблемы и конфликты: поиски путей их решения”. Тезисы докладов, Бишкек, 1991, часть 1, с. 36-37 (соавтор: Л. А. Абрамян).
12. Հայերի ցեղասպանությունը. պատմական հիշողությունը և ստերեոտիպերի փոխակերպումը (ըստ Ղարաբաղյան շարժման ցուցապաստառների). – Հայ ժողովրդական մշակույթի հետազոտման հարցեր. Արցախ: Ջեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Ջ. Խառատյան, Հ. Պետրոսյան, Երևան, 1992, էջ 22-24: Նույնը հոդվածի տեսքով՝ «Ար» շաբաթաթերթ, 1993, թիվ 6:
13. Էթնիկ ստերեոտիպ և սովորույթային իրավունք. փոխհարաբերության հարցեր. – «Հայք հաստատություն». Տեղեկագիր, 1993, թիվ 10, էջ 10: Նույնը հոդվածի տեսքով՝ «Ար» շաբաթաթերթ, 1993, թիվ 16, 17:
14. Վայոցձորյան գլխատան ներսույթը. – Հանրապետական գիտական նստաշրջան, նվիրված 1990-94 թթ. ազգագրական և բանագիտական հետազոտությունների արդյունքներին. Ջեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Ս. Բ. Հարությունյան, Դ. Ս. Վարդումյան, Երևան, 1995, էջ 52-54:
15. Շիրակյան գլխատան ներսույթը. – «Շիրակի պատմա-մշակութային ժառանգությունը». Հանրապետական երկրորդ գիտաժողով: Ջեկուցումների թեզիսներ, կազմեցին Հ. Խաչատրյան, Ս. Հայրապետյան, խմբ. Ս. Հարությունյան, Գյումրի, «Կումայրի» հրատարակչություն, 1996, էջ 44-45:
16. Քաղաքական ելույթների պատկերագրական լեզվի շուրջ (Ղարաբաղյան շարժման ցուցապաստառների օրինակով). – Հայ արվեստին նվիրված հանրապետական VIII գիտական կոնֆերանս: Ջեկուցումների թեզիսներ, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն, 1997, էջ 5-6 (համահեղինակ՝ Լ. Աբրահամյան):
17. Հայ շուկայի ազգագրություն. մի քանի հարցադրում. – Արդի էթնամշակութային գործընթացները Հայաստանում. 1: Հանրապետական գիտական նստաշրջան: Ջեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Հ. Մարության, Դ. Վարդումյան, Երևան, 1997, էջ 5-6 (համահեղինակներ՝ Լ. Աբրահամյան, Ա. Գուլյան, Գ. Շազոյան, Հ. Պետրոսյան):
18. Վարդենիսի շրջանի հայության ներէթնիկ շերտերը. փոխհարաբերության հարցեր. – Արդի էթնամշակութային գործընթացները Հայաստանում. 1: Հանրապետական գիտական նստաշրջան: Ջեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Հ. Մարության, Դ. Վարդումյան, Երևան, 1997, էջ 18-20:
19. Ղարաբաղ-Հայաստան փոխհարաբերություններն ըստ Ղարաբաղյան շարժման ցուցապաստառների. – Արդի էթնամշակութային գործընթացները

- Հայաստանում. 1: Հանրապետական գիտական նստաշրջան: Ձեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Հ. Մարության, Դ. Վարդույան, Երևան, 1997, էջ 20-22:
20. Գոյատևում-94 (ըստ Վայքի և Գորիսի շրջանների նյութերի). – Արդի էթնամշակութային գործընթացները Հայաստանում. 1: Հանրապետական գիտական նստաշրջան: Ձեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Հ. Մարության, Դ. Վարդույան, Երևան, 1997, էջ 22-24 (համահեղինակ՝ Ս. Գաբրիելյան):
21. «Մաղագործների» ինքնության արդի դրսևորումները (ըստ Ջավախքի նյութերի). – «Հայ ժողովրդական մշակույթ» հանրապետական գիտաժողով: Ձեկուցումների հիմնադրույթներ, խմբ. Ս. Բ. Հարությունյան, Դ. Ս. Վարդույան, Երևան, 1999, էջ 52-54:
22. Тема геноцида в иконографии армянской идентичности: венки-плакаты (по материалам Карабахского движения). – Лавровские (Среднеазиатско-Кавказские) чтения 1998-1999 гг. Краткое содержание докладов. Санкт-Петербург, 2001, с. 126-128 (соавтор: Л. А. Абрамян).
23. К вопросу о роли исторической памяти в национальных движениях. – IV Конгресс этнографов и антропологов России. Тезисы докладов. Москва, 2001, с. 96.
24. Հայ ինքնության ձևափոխման հիմնական ուղղությունները Ղարաբաղյան շարժման տարիներին. – «Հայագիտության արդի վիճակը և նրա զարգացման հեռանկարները». Հայագիտական միջազգային առաջին համաժողով, զեկուցումների դրույթներ, Երևան, 2003, էջ 55-56:
25. Սգո երթերը, անմեղ գոհերի հիշատակի օրերը որպես ժողովրդական հավատալիքների դրսևորման ձևեր. – «Հայ ժողովրդական մշակույթ» հանրապետական գիտաժողով: XII. Հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, խմբ. Ս. Բ. Հարությունյան, Դ. Ս. Վարդույան, Երևան, 2004, էջ 98-102:
26. Фактор исторической памяти в контексте Армянской революции 1988-1990 гг. – Международная научная конференция ”Археология, этнология и фольклористика Кавказа”. Сборник кратких содержаний докладов. Тбилиси, 2004, с. 215.
27. “Свой” как “чужие”: конфликты в моноэтнических обществах. – VI Конгресс этнографов и антропологов России. Тезисы докладов. Санкт-Петербург, 2005, с. 80.
28. Значение транспарантов и плакатов в мобилизации общества. – VI Конгресс этнографов и антропологов России. Тезисы докладов. Санкт-Петербург, 2005, с. 386.
29. Память и трансформация отношения к советским войскам в годы Карабахского движения как признак изменения идентичности. – Археология,

- этнология, фольклористика Кавказа. Международная научная конференция, Батуми, 2006. Сборник кратких содержания докладов. Тбилиси, 2007, с. 355-357.
30. Даты, цифры и названия местностей как кодировки исторической памяти. – Лавровский сборник: Материалы Среднеазиатско-Кавказских исследований. Этнология, история, археология, культурология. 2006-2007. СПб.: МАЭ РАН, 2007, с. 233-235.
 31. Թուրքերի կողմից հայերի փրկության խնդիրը ցեղասպանության տարիներին Հոլոքոստի ուսումնասիրության լույսի ներքո. – Հայոց ցեղասպանություն-100. Ճանաչումից՝ հատուցում: Միջազգային գիտաժողով, 15-16 հոկտեմբերի, 2015: Ջեկուցումների դրույթներ: Երևան, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., 2015, էջ 218-221 (հայ., անգլ.):
 32. Տայքի ճարտարապետության պատմության ուսումնասիրությունը և խորհրդային գրաքննությունը. – Պատմական Տայք. Պատմություն, մշակույթ, դավանանք: Միջազգային գիտաժողով, 22-24 հունիսի, 2016: Ջեկուցումների հիմնադրույթներ: Խմբ. Մ.-Է. Շիրինեան, Թ. Մ. Վան Լինտ, Ն. Ղարիբյան, Ս. Մանուկյան, Ջ. Հակոբյան, Երևան, 2016, էջ 38-40 (հայ., անգլ.):
 33. Ղարաբաղյան շարժումը (1988-1990) և Հայաստանի Երրորդ հանրապետության ձևավորումը. – Հայոց նորագույն պետականության քառորդ դարը. գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ: Խմբ. Գ. Ա. Պողոսյան: Երևան, «Գիտություն» հրատ., 2016, էջ 30-37 (հայ., ռուս., անգլ.):

ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ ՀՈՂՎԱԾՆԵՐ

1. “Historical Memory: Opportunity or Obstacle?” in *Regional Dynamics of the Black and Caspian Sea Basins*. IREX Alumni Conference, Odesa (Ukraine), 2000: <http://IREX.org/programs/conferences/odesa/presentations/security.htm>
2. Историческая память в диалоге между культурами: возможность или препятствие. – Межкультурный диалог: второй colloquium, фонд Бордерланд, Тбилиси, 2005. См.: http://www.pogranicze.sejny.pl/download/historical_memory_final.pdf
3. Ցեղասպանության հիշողությունն իբրև գործոն. – 3 մայիսի 2007, http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2268&sphrase_id=8529
4. Յաղ Վաչեմ. Հոլոքոստի մասին հիշողությունն Իսրայելում. – 22 հունիսի 2007, http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2465&sphrase_id=8529

5. Յաղ Վաշեմն ու Բսրայելի հասարակությունը. – 16 հուլիսի 2007, http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=794&sphrase_id=8529
6. Միացյալ Նահանգների Հոլոքոստի մեմորիալ թանգարանը ամերիկյան արժեքների համատեքստում. – 23 հուլիսի 2007, http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=792&sphrase_id=8529
7. Հրեական հայրենադարձության փորձից. Ալիյա. 1. – 17 սեպտեմբերի 2007, http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=787&sphrase_id=8529
8. Արևմտահայության պահանջատիրության հիմնախնդիրներին նվիրված գիտաժողով Նիկոսիայում. – 8 մայիսի 2008 թ., http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2249&sphrase_id=8529
9. Գերմանիայի ֆինանսական փոխհատուցումները հրեությանը. ձևավորումը, ընթացքը, արդի վիճակը. – 19 մայիսի 2008 թ., http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=754&sphrase_id=8529
10. Լեզվի դերը Բսրայելում ազգակերտման գործընթացում. պատմություն և արդիականություն. – 7 մայիսի 2009 թ., http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2445&sphrase_id=8529
11. Բսրայելի կրթական համակարգը. ընդհանրական պատկեր. – 3 հունիսի 2009 թ., http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2443&sphrase_id=8529
12. Բսրայելի մրցունակությունը և գիտության դերը. – 10 նոյեմբերի 2009 թ., http://www.noravank.am/arm/articles/detail.php?ELEMENT_ID=2435&sphrase_id=8529
13. “The Challenges of Teaching about Holocaust in the Republic of Armenia” <http://www.salzburgglobal.org/mediafiles/MEDIA66929.pdf> , June 28, 2012 (in English).

ԶԵԿՈՒՅՈՒՄՆԵՐ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒՄ

ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի երիտասարդ գիտնականների V, VII, VIII հանրապետական կոնֆերանսներ, Երևան, 1982, 1986, 1988 թթ.:

Համամիութենական գիտական կոնֆերանսներ, նվիրված ազգագրական և մարդաբանական հետազոտությունների արդյունքներին. Սուխում (Աբխազիա), Ալմա-Աթա (Ղազախստան), 1988, 1990 թթ.:

Համամիութենական գիտական կոնֆերանս «Թանգարանը և արդիականության ազգագրական պրոբլեմները», Լենինգրադ, 1984 թ.:

Հանրապետական գիտական նստաշրջաններ, նվիրված ազգագրական և բանահյուսական դաշտային հետազոտությունների հանրագումարների, Երևան, 1987, 1990, 1995, 1999, 2006 թթ.:

Համամիութենական գիտաժողով «Ազգագրություն գիտությունը և ազգագրական գիտելիքների պրոպագանդումը», Օմսկ, 1987 թ.:

Համամիութենական գիտաժողով «Ազգամիջյան պրոբլեմներ և կոնֆլիկտներ. Լուծման ուղիների որոնումներում», Բիշքեկ (Կիրգիզիա), 1991 թ.:

Հանրապետական գիտաժողով «Հայ մշակույթի հետազոտման հարցեր. Արցախ», Երևան, 1992 թ.:

Հայ արվեստին նվիրված հանրապետական VIII գիտական կոնֆերանս, Երևան, 1997 թ.:

«Կովկասի ազգաբանության հարցեր» առաջին միջազգային գիտաժողով, Երևան, 1999 թ.:

Ժողովրդավարության զարգացումը Հայաստանում. սեմինար IV. «Մշակույթը և անցումային հասարակությունը», Ծաղկաձոր, 1999 թ.:

«Տարածաշրջանային զարգացումները Սև և Կասպից ծովերի ավազաններում», Այրեքսի շրջանավարտների գիտաժողով, Օդեսա (Ուկրաինա), 2000 թ.:

Խորհրդակցություն, նվիրված ԱՊՀ երկրներում աղքատության նվազեցմանն ուղղված ստրատեգիական ծրագրերի մշակմանը. Միջազգային արժույթային հիմնադրամ, Համաշխարհային բանկ: Մոսկվա, 2000 թ.:

«Խաղաղությունը և զարգացումը Կովկասում». միջազգային գիտա-գործնական կոնֆերանս: Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարարություն, Ռուսաստանի Գիտությունների ակադեմիա, Մոսկվա, 2001 թ.:

«Հարավային Կովկաս. տարածաշրջանի էթնամշակութային բազմազանությունը և միասնությունը»: Քաղաքացիական համաձայնությանն ուղղված հարավկովկասյան ցանց. 3-րդ միջազգային կոնֆերանս, Թբիլիսի, 2003 թ.:

Ժողովրդավարության կառուցումը Հայաստանում. նոր մարտահրավերներ, Ծաղկաձոր, 2004 թ.:

Միջնաշակութային երկխոսության երկրորդ կոլոզվիում, Բոտոլեռլանդ հիմնադրամ, Թբիլիսի, 2005 թ.:

Հայաստան-Սփյուռք երրորդ համաժողով, Երևան, սեպտեմբերի 18-20, 2006 թ.:

Ինքնությունը փոփոխվող աշխարհում: Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարան, Երևան, հուլիսի 10-12, 2007 թ.:

Հիշողությունից՝ հիշատակում. 1967-2007: Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, Ծիծեռնակաբերդի Մեծ եղեռնի հուշահամալիրի 40-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողով: Երևան, նոյեմբերի 27-28, 2007 թ.:

Հանդուրժողականությունը և այլատյացությունը հարավկովկասյան տարածաշրջանում. մարտահրավերներ խաղաղության և վստահության հաստատման դեմ: Միջազգային գիտաժողով, նվիրված սումգայիթյան ջարդերի 20-ամյակին: Երևան, Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, փետրվարի 25, 2008 թ.:

Արևմտահայության պահանջատիրության հիմնախնդիրները. գիտագործնական միջազգային գիտաժողով: Նիկոսիա (Կիպրոս), ապրիլի 18-20, 2008 թ.:

Համշեն և համշենահայեր. պատմություն և մշակույթ: Միջազգային գիտաժողով: Երևան, հուլիսի 23, 2008 թ.:

«1946-1948 թթ. հայրենադարձությունը և դրա դասերը. հայրենադարձության հիմնախնդիրն այսօր»: Միջազգային գիտաժողով: Ծաղկաձոր, դեկտեմբերի 12-14, 2008 թ.:

Հայեր և հրեաներ. պատմական ընկալումների փոխակերպումներ: Սեմինար-քննարկումներ. ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետ, արաբագիտության ամբիոն: Երևան, մայիսի 31-հունիսի 5, 2010 թ.:

«Վան-2865». Վան քաղաքի առաջին հիշատակման 2865-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողով: Երևան, հոկտեմբերի 7-9, 2010 թ.:

Հայաստանյան Կլոր սեղան հիմնադրամ Armenia Round Table Foundation (Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հայաստանյան կազմակերպություն), «Armenian Genocide: Memory Healing in Armenia» թեմայի շուրջ կլոր-սեղան / քննարկում: Էջմիածին, նոյեմբերի 17, 2010 թ.:

Հայ հասարակական-քաղաքական միտքը. 20-րդ դարի վերջ – 21-րդ դարի սկիզբ: Միջազգային գիտաժողով, նվիրված Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի 75-ամյակին: Երևան, նոյեմբերի 18-19, 2010 թ.:

«Հաշտեցման հեռանկարներ. տեսություն և պրակտիկա»: Հայ-գերմանա-թուրքական համատեղ ծրագիր: Միջազգային գիտաժողով: Երևան, նոյեմբերի 26-27, 2010 թ.:

Ռուսաստանի մշակույթը Առաջին համաշխարհային պատերազմի և հեղափոխության տարիներին (1914-1922): Միջազգային գիտաժողով: Սանկտ-Պետերբուրգի եվրոպական համալսարան, հունիսի 11-12, 2011 թ.:

Կովկասի հնագիտություն, ազգագրություն, բանահյուսություն: Միջազգային գիտաժողով: Ծաղկաձոր, սեպտեմբերի 25-29, 2011 թ.:

Կովկաս, կոնֆլիկտ, մշակույթ. Հայաստանի, Ադրբեջանի և Վրաստանի ազգաբանությանը և կոնֆլիկտների կանխմանը նվիրված առաջին միջազգային սիմպոզիում: Թբիլիսի, հոկտեմբերի 31 – նոյեմբերի 5, 2011 թ.:

Սովորելով անցյալից. Հոլոքոստի դասավանդման համաշխարհային հեռանկարները: Զալցբուրգի համաշխարհային սեմինար: Զալցբուրգ (Ավստրիա), հունիսի 27-հուլիսի 1, 2012 թ.:

Հայոց և հրեից փորձառության համեմատություն. գաղափարախոսությունից մինչև պետության կերտում: Սեմինար-քննարկումներ: «Եվրասիա» միջազգային համալսարան, Պաիդեա ծրագրի ինկուբատոր (Հրեական ուսումնասիրությունների եվրոպական ինստիտուտ Շվեդիայում): Երևան, հուլիսի 23-27, 2012 թ.:

Հոլոքոստի դասավանդումը 21-րդ դարում: Յադ Վաշեմ թանգարանի Հոլոքոստի ուսումնասիրությունների միջազգային դպրոցի և Պատմություն դասավանդողների եվրոպական ընկերակցության համատեղ սեմինար-գիտաժողով: Երուսաղեմ (Իսրայել), դեկտեմբերի 4-9, 2012 թ.:

Հայկական ինքնության խնդիրները 21-րդ դարում: Միջազգային գիտաժողով, կազմակերպված Երևանի պետական համալսարանի (Սփյուռքագիտության ամբիոն) և Բեյրութի հայկազյան համալսարանի (Սփյուռքի ուսումնասիրության կենտրոն) կողմից: Երևան, մարտի 13-14, 2013 թ.:

Հայոց ցեղասպանություն. մարտահրավերներ հարյուրամյակի նախաշեմին: Միջազգային գիտաժողով: Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառումները համակարգող պետական հանձնաժողով: Երևան, մարտի 22-23, 2013 թ.:

Փոքրամասնություններու նոր իրականությունը. Թուրքիոյ մէջ հայ հաւաքականութեան հեռանկարները: «Ժամանակ» օրաթերթի հիմնադրութեան 100-ամեակին ձօնուած դարադարձի յոբելենական ձեռնարկներու եզրափակիչ հանգրուանի ծիրէն ներս գիտաժողով: Ստամբուլ (Թուրքիա), մայիսի 25, 2013:

Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով. «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները»: Երևան, հոկտեմբերի 17-19, 2013 թ.:

Արժեքների փոխանցումը ֆոլկլորի միջոցով: Քաղաքակրթությունների երկխոսության միջազգային կենտրոնի կազմակերպած կոնգրես: Բեյրութ (Լիբանան), նոյեմբերի 16-18, 2013 թ.:

Կովկասյան կայերի գիտաժողով: Հարավային Կովկասի ամերիկյան հետազոտական ինստիտուտ (ARISC) և Ինդիանայի համալսարանի ներասիական ուսումնասիրությունների չինական հետազոտական ինստիտուտ: Բլումինգտոն (Ինդիանա, ԱՄՆ), ապրիլի 4-5, 2014 թ.:

Առաջին համաշխարհային պատերազմի Կովկասյան ճակատը. ցեղասպանություն, գաղթականներ և մարդասիրական օգնություն: ՀՀ ԳԱԱ Հայոց ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտ, Երևան, ապրիլի 21-22, 2014 թ.:

Հայագիտական հետազոտությունների ներկա վիճակը. նոր գիտելիքների ստեղծումը և նյութականացումը: Միջազգային գիտաժողով, կազմակերպված Լոս-Անջելեսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի (UCLA) Քոթսեն հնագիտության ինստիտուտի, Լոս-Անջելեսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի (UCLA) հայոց հնագիտության և ազգագրության հետազոտական ծրագրի կողմից: Լոս-Անջելես (Կալիֆոռնիա, ԱՄՆ), մայիսի 31 – հունիսի 1, 2014 թ.:

Վայրենի Եվրոպան. 1914 թ. օգոստոսից մինչև Շոա: Միջազգային գիտաժողով, կազմակերպված Սալոնիկի Արիստոտել համալսարանի քաղաքագիտության ֆակուլտետի կողմից: Սալոնիկ (Հունաստան), 12-14 հունիսի, 2014 թ.:

Հարյուրամյակի միջով. Հայոց ցեղասպանության պատմագրությունը վերագնահատված: Նեբրասկա-Լինքոլնի համալսարան (ԱՄՆ), մարտի 19-20, 2015:

Ցեղասպանությունը և համաշխարհային պատմությունը. Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակին նվիրված գիտաժողով: Լոս-Անջելեսի Կալիֆոռնիայի համալսարան (UCLA) (ԱՄՆ), ապրիլի 10-11, 2015:

Հարյուր տարվա հիշողություն. Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված միջազգային գիտաժողով: Պիտեր Պազմանի կաթոլիկ համալսարան: Բուդապեշտ (Հունգարիա), մայիսի 16, 2015:

Ցեղասպանագետների միջազգային ընկերակցության 12-րդ համաժողով: Հայաստանի ամերիկյան համալսարան, Երևան, հուլիսի 8-12, 2015:

«Մշակութային քաղաքականություն, քաղաքականություն մշակույթի համար. մշակույթի դերը «Ետ-2015» զարգացման օրակարգում» միջազգային կոնֆերանս, նվիրված ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հիմնադրման 70-ամյակին: Երևան, հուլիսի 11-13, 2015:

Մուսա լեռան հերոսամարտի 100-ամյա տարելիցին նվիրված միջազգային գիտաժողով: ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտ, ԵՊՀ պատմության ֆակուլտետ: Երևան, սեպտեմբերի 17, 2015:

Հայոց ցեղասպանություն-100. Ճանաչումից՝ հատուցում: Միջազգային գիտաժողով: ՀՀ ԳԱԱ և ԵՊՀ, Երևան, հոկտեմբերի 15-16, 2015:

Ավանդականը և արդիականը հայ ժողովրդական մշակույթում, XVII: ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Երևան, նոյեմբերի 18-20, 2015:

Քարտեզագրելով Եվրոպայի հետ-1989 թ. հիշողությունները: Միջազգային գիտաժողով, Վիեննա (Ավստրիա), նոյեմբերի 29 – դեկտեմբերի 1, 2015:

Հիշողություն առանց սահմանների. Եվրոպական հիշողություն II: Միջազգային գիտաժողով, Բեռլին (Գերմանիա), նոյեմբերի 15, 2015:

Ցեղասպանության թեման գրականության մեջ. հրեական և հայկական հեռանկարներ: Միջազգային գիտաժողով, Հայաստանի ամերիկյան համալսարան, Նեգեվի Բեն-Գուրիոն համալսարանի երբայական գրականության բաժին: Երևան, ապրիլի 13-14, 2016:

Պատմական Տայք. պատմություն, մշակույթ, դավանանք: Միջազգային գիտաժողով, Մատենադարան, ՀՀ ԳԱԱ, Բյուզանդագիտության հայկական ազգային կոմիտե, Երևան, հունիսի 22-24, 2016:

Հայոց նորագույն պետականության քառորդ դարը: Միջազգային գիտաժողով, ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիա, ԵՊՀ, Երևան, հուլիսի 15, 2016 թ.:

Հայկական սփյուռքը և հայ-ռուսական հարաբերությունները. պատմություն և արդիականություն: Միջազգային գիտաժողով, Մոսկվայի պետական համալսարան, Հայագիտական հետազոտությունների իրականացման և աջակցման «Անիվ» հիմնադրամ, Մոսկվա (ՌԴ), սեպտեմբերի 14-15, 2016:

Ռուսաստանի Դաշնության հայկական սփյուռքը: Միջազգային գիտաժողով, Երևանի պետական համալսարան, Գալուստ Կիլպենկեան հիմնարկության հայկական համայնքների բաժին, Երևան, հոկտեմբերի 13-14, 2016:

Հայոց ցեղասպանությունը և հատուցման հիմնախնդիրը: Միջազգային գիտաժողով, ՀՀ ԳԱԱ և Երևանի պետական համալսարան: Երևան, նոյեմբերի 22-23, 2016:

Փոքր Ասիայի ժողովուրդներ. իրավունքով միացյալ: Միջազգային գիտաժողով-խորհրդաժողով, Արևմտահայոց ազգային համագումար: Բեռլին (Գերմանիա), հունվարի 28-29, 2017:

«Ազգեր ցեղասպանության ներքո» առաջին միջազգային գիտաժողով: Պիտեր Պազմանի կաթոլիկ համալսարան (Բուդապեշտ), Սալահադդին համալսարան-Էրբիլ (Իրաք, Քուրդիստան): Բուդապեշտ, ապրիլի 19-21, 2017:

Սփիւռքը նոր հորիզոններու դիմաց. Սփիւռքի հայուն ինքնահասկացողութիւնը: 10-14 Յուլիսի, 2017 թ., Անթիլիաս, Բեյրութ (Լիբանան):

Ավանդականը և արդիականը հայոց մշակույթում: Հայ ժողովրդական մշակույթ XVIII հանրապետական գիտաժողով: ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Երևան, նոյեմբերի 27-29, 2017:

ՋԵԿՈՒՅՈՒՄՆԵՐ ԱՄՆ-ՈՒՄ

“The Nationalities Question in the Soviet Union” at the University of Nevada, Reno, 17 April 1991.

“Ethnography and the Study of Ethnic Groups in the Soviet Union” at the University of Nevada, Reno, 18 April 1991.

“Glasnost, Perestroika, and the Prospects for Change in the Soviet Union” at the University of Nevada, Reno, 19 April 1991.

“Struggle for National Independence in Baltic countries and Transcaucasus: Differences and Similarities” at the Center for Slavic and East European Studies, University of California at Berkeley, 21 April 1991.

“Ethnic Stereotyping, Conflict and Conflict Resolution” at The Fletcher School of Diplomacy, Tufts University, 16 October 1998.

“The Armenian Genocide (as Reflected in the Posters and Banners of the Karabagh Movement)” at the Armenia General Benevolent Union Detroit Chapter, AGBU Alex and Marie Manoogian School, Southfield (Michigan), 30 October, 1998.

“The Genocide of Armenians and the Transformation of National Identity According to Posters and Banners of the Kharabagh Movement” at the International Institute, University of Michigan, Ann Arbor, 10 November 1998.

“Iconography of Karabagh Movement as Index of Transformation of Armenian Identity” at the Center for International and Comparative Studies, Northwestern University, Evanston (Illinois), 12 November 1998.

“Rituals of Defence Mobilizing the Karabagh Movement (Armenia, 1988-1990)” at Anthropology Program, MIT, Cambridge (Massachusetts), January 22, 2004; University of California at Berkeley, Berkeley (California), April 2, 2004.

“Rituals of Defence: Historical Memory and Socio-Political Change in Armenia” at Houston Community College, Houston (Texas), March 9, 2004.

“Historical Memory and the Karabagh Movement: Remembering the Future and the Path to Armenian Independence” at Department of Anthropology, Rice University, Houston (Texas), March 11, 2004.

“Historical Memory and Armenian National Identity Changes During the Karabagh Movement (1988-1990)” at Northeastern University, Boston (Massachusetts), March 30, 2004; St. Gregory’s Armenian Apostolic Church, San Francisco (California), April 3, 2004; UCLA, Los Angeles (California), April 14, 2004; National Association for Armenian Studies and Research (NAASR), Boston (Massachusetts), April 21, 2004; Study Group on Modern Turkey, Center for Middle Eastern Studies, Harvard University, Cambridge (Massachusetts), April 28, 2004.

“Memory of the Armenian Genocide and the Jewish Holocaust in the Light of Edward Linenthal’s Book *Preserving Memory*” at United States Holocaust Memorial Museum, Center for Advanced Holocaust Studies, Washington, DC, January 20, 2010; American University of Washington, DC, Department of History, Jewish Studies Program, January 28, 2010.

“Genocide Memory, Armenian National Identity Changes on the Path to Independence” at St. Mary Armenian Apostolic Church, Washington, DC, April 6, 2010.

“Armenians and Jews: Neighbors in Memory” at Caucasus Connections Conference. Organizers – The American Research Institute of the South Caucasus (ARISC) and The Sinor Research Institute for the Inner Asian Studies at Indiana University. Indiana University, Bloomington, Indiana (USA), April 4-5, 2014.

“Memory and Identity in the Armenian Diaspora of the US: A View from Yerevan” at Current Practices in Armenian Studies: The Creation and Visibility of New Knowledge. International conference organized by The Cotsen Institute of Archaeology at UCLA, UCLA Research Program in Armenian Archaeology and Ethnography. University of California, Los Angeles (USA), May 31-June 1, 2014.

“The Institute of the Righteous among the Nations in the Armenian and the Jewish cases” at “Crossing the Centennial: The Historiography of the Armenian Genocide Re-Evaluated”. University of Nebraska-Lincoln (USA), March 19-20, 2015.

“The 1915 Genocide in the Context of Armenian Collective and Historical Memory” at “Genocide and Global History: A Conference on the 100th Anniversary of the Armenian Genocide”. UCLA (USA), April 10-11, 2015.

ԼԵԶՈՒՆԵՐ.

Հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն

Նոյեմբեր, 2017 թ.